

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ ҒЫЛЫМ ЖӘНЕ ЖОҒАРЫ
БІЛІМ МИНИСТРЛІГІ
Шерхан Мұртаза атындағы Халықаралық Тараз инновациялық
институты

«Жануарлар және кұс анатомиясы» пәнінен

6В09102-«Ветеринариялық медицина» білім беру бағдарламасы
бойынша

СТУДЕНТТЕРГЕ АРНАЛҒАН ЖҰМЫС ОҚУ БАҒДАРЛАМАСЫ
(SYLLABUS)

«Жаратылыстану» факультеті
«Стандарттау және ветеринария» кафедрасы

2023-2024 оқу жылы 2
Кредит саны 5
Барлық сағат саны 150, оның ішінде:
Дәрістер 15 сағат
Практикалық 30 сағат
СӨЖ 105 сағат, оның ішінде СОӨЖ 15 сағат

«Стандарттау және ветеринария»
кафедрасының мәжілісінде қарастырылды
№ 7 хаттама «08» 2023 ж.
Кафедра меңгерушісі Маликтаева П.М.

"Жаратылыстану" факультеттің
әдістемелік бюросында мақұлданған
№ 2 хаттама «16» 11 2023 ж.
Әдістемелік бюро
төрайымы Успанова Г.К.

Тараз 2023ж.

Жұмыс оқу бағдарламасы (SYLLABUS) білім беру бағдарламасы негізінде
жасалған, институттың ғылыми кеңесінде қаралған және бекітілген.
№1 хаттама 31.08.2023ж.

Жұмыс оқу бағдарламасын (SYLLABUS) құрастырған: Амирова М.А аға
оқытушы.

Ақпараттық-кітапханалық орталық директоры Сапарғалиева С.Н.

Тіркеу № 2324/5-2-50

1.Кіріспе

Пәннің сипаттамасы: Жануарлар және құс анатомиясын зерттеу әдістерін дамытуда сауатты болу. Бактериялардың, вирустардың геномы, жануарлар жынысының дамуындағы хромосомалық ауытқулар. Мал өсіру технологиясы туралы білу. Ауылшаруашылық жануарларын іріктеудің және іріктеудің практикалық әдістері, тұқымын жақсарту, асылдандыру әдістері, табындарды көбейту және жас малдарды өсіру мәселелерін жете түсіну.

Оқытудың инновациялық әдістері:

<https://www.youtube.com><https://kahoot.com> , <http://lib.htii.kz/>

2. Пәннің мақсаты мен міндеттері

Мақсаты: ауылшаруашылық морфологиясы курсының негізгі мақсаты, жануарлар түріне, тұқымына, жасына және жынысына ерекшеліктеріне байланысты мүшелердің микроскопиялық және макроскопиялық құрылысын, мүшелер мен мүшелер жүйелерінің фило-онтогенетикалық дамуын, мүшелер мен мүшелер жүйелерінің қызметтерінің морфологиялық негіздерін зерттеу болып табылады.

Міндеттері: - филогенез және онтогенез туралы түсініктер беру;

- филогенез және онтогенездің негізгі заңдылықтарымен таныстыру;
- жануарлар мүшелерінің құрылысының дамуын зерттеу;
- мүшелер құрылысының жеке ерекшеліктерімен танысу;
- халықаралық морфологиялық номенклатурамен танысу.

3. Қалыптастырылатын құзыреттіліктер

3.1 Пәнді оқыту нәтижелері: Түрлері мен тұқымдық сипаттамаларына байланысты жануарлардың өнімділігін анықтауды біледі.

3.2 Құзыретті болу:

- білу және түсіну -- организмнің тұтастығын түсіндіре білу;
 - әр ағзаның орталықпен байланысын білу;
 - мүшенің морфологиялық ерекшелігін оның атқаратын қызметімен байланыстыра білу;
 - мүшелердің жануар түріне байланысты қандай қасиетпен сипатталынатынын түсіндіре білу;
 - организм мүшелерінің атауларын, құрылысын халықаралық анатомиялық терминдерді көрсете білу;
 - қажетті оқу-құралдар мен кәсіби әдебиетті қолдана білу.
- тәжірибеде білім мен түсіну қабілетін пайдалану-- Макро- және микроморфологиялық зерттеулерді. Дене қозғалыс аппараты, тері жабыны мен оның туындылары, азық қорыту, тыныс алу, несеп шығару, көбею мүшелері морфологиясы, жүйке, тамыр жүйелерін және ішкі секреция бездері туралы мәліметтерді меңгеруде.
- пайымдау, идеяларды бағалау және қорытынды жасау қабілеті -- жануарлар лимфа түйіндерінің орналасу орындарын білу үлкен құзыреттілікті талап етеді;

- теориялық білімнің негізін біле отырып авторлық, ғылыми идеяларды құрабілуге;
- сыни ойлау тұрғысынан ойлай білуді;
- жағдайларды жанаша шешу білуді;
- болашақ кәсіби іс-әрекетте жоғары ойлауды сезіну;
- тандаған мамандығының негізгі формалары мен әдістемелерін үйрену;
- тандаған мамандығының болашақта жауапкершілігін сезіне білу.
- коммуникативті қабілеттер- өлексені сойып, препараттар дайындауды.
- өзін-өзі оқыту - бұлшық еттердің орналасуы, олардың бір-бірімен өзара байланыстылығы, буын, қантамырлар, жүйке, лимфа түйіндерінің орналасу орындары жайлы;

Пререквизиттер: Мектептің оқу бағдарламасының биология пәні.

Постреквизиттер: Жануарлар физиологиясы және биохимиясы, ветеринарлық микробиология және вирусология, жануарлар патологиясы, мал шаруашылығы өнімдерін ветеринарлық санитарлық сараптау, ветеринариялық гигиена және санитария

4. Пәннің мазмұны

Апта нөмері	Оқу сабақтарының түрлері және тақырыптары					Әдебиеттер
	Лекциялар	сағат	Практикалық	сағат		
1	Спланхнология. Ішкі мүшелер (ағзалар) туралы түсінік, олардың атқары қызметтеріне байланысты аппараттарға бөлінуі.	1	Тері туындыларының құрылысы	2		7.1[1-9] 7.2. 1
2	Азық қорыту жүйесі. Азық қорыту аппараты мүшелерінің жалпы морфо-функционалдық сипаттамасы.	1	Ауыз қуысындағы сілекей бездерінің және тістердің морфологиясы	2		7.1[1-4] 7.2. 1
3	Бас бөлімі (ауыз қуысы мен	1	Эпигастрий, мезогастрий,	2		7.1[1-3] 7.2. 1

	жұтқыншақ). Алдыңғы бөлім (өңеш-қарын бөлімі).		гипогастрий аумақтағы мүшелердің орналасу орны			
4	Орталық бөлім (ащы ішек). Артқы бөлім (жуан ішек).	1	Несеп жолдарының морфологиясы	2		7.1[1-8] 7.2. 1
5	Тыныс алу жүйесі.	1	Еркек жануарлар көбею жүйесі мүшелерінің морфологиясы: еннің құрылысы	2		7.1[1-5] 7.2. 1
6	Несеп-жыныс жүйесі.	1	Үй жануарлары жүрегінің анатоми- гистологиялық құрылысы және топографиясы. Бас қантaмырлары. Жамбас қуысы мүшелерінің және жамбас аумағының қан тамырлары, Артқы аяқ қан тамырлары	2		7.1[1-6] 7.2. 1
7	Несеп (бөлу) мүшелері.	1	Ішкі секреция бездерінің морфологиясы: гипофиз, қалқанша безі, бүйрек үсті безі	2		7.1[1-9] 7.2. 1
8	Жыныс мүшелері.	1	Көру және есту анализаторлар	2		7.1[1-7] 7.2. 1
9	Ангиология.	1	Азық қорыту жүйесі бас және алдыңғы бөлімінің морфоқұрылыс ы: тіл, өңеш, бір және көп бөлімді	2		7.1[1-4] 7.2. 1

			<p>карынның құрылысы. Азық қорыту жүйесінің ортаңғы және соңғы бөлімі: ащ ішек және жуан ішек құрылысы. Бауыр және ұйқы безінің құрылысы.</p>			
10	<p>Лимфа айналым жүйесінің макро- және микроморфологиясы мен морфо-функциональдық сипаттамасы.</p>	1	<p>Тыныс алу жүйесі мүшелерінің морфологиясы: мұрын қуысы, көмекей мен кеңірдек, бронхиалдық тарам. Альвеолалар тарамдарының құрылысы. Әр түрлі жануарлардағы өкпенің құрылысы мен орналасу орны.</p>	2		<p>7.1[1-3] 7.2. 1</p>
11	<p>Қантүзу мүшелерінің (көк бауыр, сүйектің қызыл кемігі майы, лимфа түйіндері, лимфоидты мүшелер, тимус) құрылысы, дамуы, орналасуы және қызметтерінің негізгі заңдылықтары.</p>	1	<p>Несеп бөлу жүйесі мүшелерінің морфологиясы: бүйректер түрлері, нефронның нұсқасы және несеп жолдары</p>	2		<p>7.1[1-9] 7.2. 1</p>

12	Ішкі секреция бездері.	1	Алдыңғы аяқ қан тамырлары. Көкірек қуысы мүшелерінің және көкірек керегесінің қан тамырлары	2			7.1[1-8] 7.2. 1
13	Неврология.	1	Қан жасаушы мүшелердің морфологиясы: қызыл сүйек кемігі, лимфа түйіні, көкбауыр. Аорта доғасы құрылысы және топографиясы, көкірек және құрсақ аортасы.	2			7.1[1-7] 7.2. 1
14	Сезім мүшелері. Сезім мүшелерінің жалпы сипаттамасы, түрлері.	1	Жұлынның морфологиясы және оның қабықтары, жұлын жүйкесінің мойын, көкірек, иық, бел және құйымшақ торапатар, жұлын жүйкелері, тарамдары және олардың құрылуы.	2			7.1[1-6] 7.2. 1
15	Анализаторлар туралы түсінік, сезім мүшелерінің ми мен жұлындағы орталықтары	1	Симпатикалық және парасимпатикалық жүйке жүйесі.	2			7.1[1-9] 7.2. 1

	және олардың өзара байланыстары.					
Барлығы		15		30		

5. Ерекше білім беру қажеттіліктері бар студенттерге арналған бағалау материалдарына қойылатын талаптар

ЕББҚЕ студенттер санаттары	Қосымша материалдардың бағалау түрлері	Оқыту нәтижелерінің бақылау және бағалау нысандары
Есту қабілетінің бұзылуы	Тесттер, жазбаша өзіндік және бақылау жұмыстары	Көбінесе жазбаша тексеру
Көру қабілетінің бұзылуы	Әңгімелесу және сауалнама	Көбінесе ауызша тексеру (жеке)
Тірек-қимыл аппараты бұзылуы	Қашықтықтан тесттерді шешу, жазбаша немесе ауызша бақылау және өзіндік жұмыстар	Көбінесе қашықтықтан оқыту әдістері негізінде тексеру
Жалпы медициналық көрсеткіштер негізіндегі шектеулер	Тесттер, жазбаша өзіндік және бақылау жұмыстары, ауызша жауаптар	Студенттің актуалды денсаулық жағдайына сәйкес әдістер мен тексеру

Бағалау материалдары бойынша ерекше білім беру қажеттіліктері бар студенттерге арналған әдістемелік ұсынымдар

Бағалау құралдары ретінде ерекше білім берілуіне қажеттілігі бар студенттер үшін тапсырмаларды қолжетімді түрінде ұсыну көзделеді, атап айтқанда:

- баспа түрінде;
- үлкейтілген шрифтпен баспа түрінде;
- электрондық құжат нысанындағы;
- ассистенттің тапсырманы дауыстап оқу әдісімен.

Ерекше білім беру қажеттіліктері бар студенттер үшін сұрақтарына дайындалу уақыты ұзартылуы мүмкін. Қажеттілік болған жағдайда жұмыс нәтижелерін бағалау бірнеше кезеңдерге бөлінуі мүмкін.

6. Студенттердің өзіндік жұмыс тапсырмаларының тізімі

№	СӨЖ аталуы	Сағат бойынша жоспарланған уақыт
1.	Конспект бойынша лекцияға дайындалу	0,6*15=9,0
2.	Негізгі әдебиетпен лекцияға дайындалу	0,8*15=12,0
3.	Семинар сабақтарға дайындалу	0,5*10=5
4.	Семинар сабақтарды тапсыру, қорғау	0,5*10=5
5.	Бақылау жұмысы	1*1=1,0
6.	Аралық бақылауға дайындалу	1*2=2,0
7.	Аралық бақылауды тапсыру	0,5*2=1,0
8.	СӨЖ №1 тапсыру	3,0
9.	СӨЖ №2 тапсыру	3,0
10.	СӨЖ №3 тапсыру	3,0
11.	СӨЖ №4 тапсыру	3,0
12.	СӨЖ №5 тапсыру	3,0
13.	СӨЖ №6 тапсыру	3,0
14.	СӨЖ №7 тапсыру	3,0
15.	СӨЖ №8 тапсыру	3,0
16.	СӨЖ №9 тапсыру	3,0
17.	СӨЖ №10 тапсыру	3,0
18.	СӨЖ №11 тапсыру	3,0
19.	СӨЖ №12 тапсыру	3,0
20.	СӨЖ №13 тапсыру	3,0
21.	СӨЖ №14 тапсыру	3,0
22.	СӨЖ №15 тапсыру	3,0
23.	Оқытушыдан кеңес алу	1*10=10
Барлығы		90

7. Ұсынылатын әдебиеттер тізімі:

7.1. Негізгі әдебиеттер тізімі:

1. Үй жануарлары морфологиясы : Оқулық. / К.К. Бозымов, К.Г. Есенғалиев, Б.М. Сидихов; ҚР Білім және ғылым министрлігі, ҚР Жоғару оқу орындарының қауымдастығы. - Алматы, 2016.ж

2. Есенғалиев, К.Г. ж.б. Жануарлар морфологиясы латын ветеринарлық терминологиясымен : Оқу құралы. / К.Г. Есенғалиев, Т.К. Мурзашев, Б.М. Сидихов. - Орал: Жәңгір хан атындағы БҚАТУ, 2015ж

3. Жаңабеков К., Махашов Е.Ш. Жануарлар анатомиясы. –Оқу құралы. Алматы, «Айтұмар», 2013ж
4. Айсин, М. Ж., Алиева, Г.К. Жануарлар морфологиясы : Оқу -әдістемелік құрал. . - Қостанай: А. Байтұрсынов атындағы ҚМУ, 2016. - 237 б
5. Исембергенова, С.К. Анатомия с частной гистологией домашних животных [Текст]: Учебник / С.К. Исембергенова, Г.К. Джанабекова, М.М. Жылқышыбаева.- Алматы: Нур-Принт, 2016.- 529с.
6. Үй жануарлары морфологиясы [Мәтін]: Оқулық / - Алматы: BOOKPRINT, 2016.- 364б. <http://rmebrk.kz/book/1160174>
7. [Жануарлар морфологиясы және латын терминологиясы \[Мәтін\]: Оқу-әдістемелік құрал / .- Алматы: Нур-Принт, 2016.- 272б. http://rmebrk.kz/book/65713](http://rmebrk.kz/book/65713)
8. [Морфология и физиология сельскохозяйственных животных. 2016, http://www.iprbookshop.ru/60204.html](http://www.iprbookshop.ru/60204.html)
9. [Морфология сельскохозяйственных животных. Анатомия с основами цитологии, эмбриологии и гистологии 2015, http://www.iprbookshop.ru/60216.html](http://www.iprbookshop.ru/60216.html)

7.2. Қосымша әдебиеттер тізімі:

1. К.Жаңабеков, С.К.Исембергенова, Г.К.Жаңабекова, Р.Д.Джунусова, З.Е.Байтанова, М.М.Жылқышыбаева. Жануарлар морфологиясы және латын терминологиясы/оқу-әдістемелік кешен/ -Алматы 2016.

8. Баға қою саясаты

Барлық жұмыс түрлерінің баға қою ережесі (максималды балл, айып және көтермелеу баллдары). Студенттердің үлгерімін бақылау ағымдық, аралық және қорытынды бақылау түрінде өтеді. Студенттердің білімін бақылау бойынша рейтинг жүйесі.

Рейтинг бақылау - 60 балл (1500:15) x 0,6

Емтихан - 40 балл (100 x 0,4)

Рейтингтің 60% - дық үлесін былайша бөлеміз:

Емтихан - 40 %.

Барлығы - 100 балл.

Білім алу нәтижелерін ағымдық, аралық және қорытынды бақылау "Оқу нәтижелерін бағалау саясатының" бағалау критерийлеріне сәйкес жүргізіледі. (ФК29.08.2022ж.№1 хаттама бп.)

<https://htii.edu.kz/images/pdf/learning-outcomes.pdf>

Білім алушылардың оқудағы жетістіктерін төрт балдық жүйе бойынша сандық эквивалентке сәйкес бағалаудың әріптік жүйесі

Әріптік жүйе бойынша бағалау	Балдардың сандық эквиваленті	Пайыздық мазмұны	Дәстүрлі жүйе бойынша бағалау
A	4	95-100	Өте жақсы
A-	3,67	90-94	
B+	3,33	85-89	Жақсы
B	3	80-84	
B-	2,67	75-79	
C+	2,33	70-74	
C	2	65-69	Қанағаттанарлық
C-	1,67	60-64	
D+	1,33	55-59	
D	1	50-54	
FX	0,5	25-49	Қанағаттанарлықсыз
F	0	0-24	

Аралық және қорытынды бақылауды бағалау критерийлері

№	Өткізу түрі	Өткізу мерзімі	Макс. балл
1 АБ	Коллоквиум	8 апта	100
2 АБ	Коллоквиум	15 апта	100
ҚБ	Емтихан		40

